

Az alkotó ember lenyűgöző művei között Látogatás a Budapesti Ipari Vásáron

„Aranyat ér a keze.” Ez a szólás-mondás járja a jó mesterekről. Igaz ez a mondás akkor is, ha ez az aranyat érő kéz évezredek óta másnak dolgozott. Mert aki palotát emelt, ő maga kívülrekezdte; aki selymet szőtt, rongyoskodott, aki a mélyből a felszínre hozta a szent, családijával didergett. Lelkét lehelte a rideg vasba, gépet, fegyvert kovácsolt, s bilincset saját kezére.

De megfordult a fegyver, lehullt a bilincs s az ember aranyat érő keze új világot formált. Nekezd, nekem. Gazdagabbat, szebbet. Vasba önti hitét, bizakodását, beleszövi a suhogó selyembe, kőbe vési, gépbe formálja és uralkodik felette. A szabadaddá lett ember alkotóművészete a munka nyelvén beszélő emberek egymásratalálása, a ma dicsősége, a holnap ígérete: Ez a vásár, a Budapesti Ipari Vásár.

Kavargó tarka sokaság, vidám zsvaj, szemet, szívet gyönyörködtető alkotások. Az emberi alkotás a tudomány ragyogó oltára. Jöjj velünk, köszöntünk a kóballától az úrhajóig, a barlangtól a palotáig emelkedett embert. Ki merne vállalkozni arra, hogy visszaidezzék az itt látottakat. Apró mozaikokat szedtünk, izelítőt abból, melynek minden egyes pavilonja egy-egy történelem. Úgy vagyunk vele, mint a molnár tyúkjá: kapirgálunk a tisztá bűzában, s kereszük, ami nekünk kedves.

A szívünk valahogy mindig hazahúz. Az ezernyi szép közül is legszebb nekünk az, amit a mi megyénk ipara mutat.

A vegyipar makettjeiben a mi üzemünket véljük felfedezni. Mint régi ismerősök, boldogan találkozzunk az apró zsákokba gyűjtött pétsóval, szuperfoszfáttal. Szinte dicsőkedni szeretnénk: Ezeket nálunk Péten és Peremartonban gyártják.

Mint megbízott idegenvezető, úgy magyarázunk, kevés hozzáértéssel bár, de annál nagyobb büszkeséggel az alumíniumiparról. Gyűlnek körénk az emberek, s mi végigvezetjük őket, míg a vörös bauxitércből lisztiszertimföld, majd kohóalumínium, s azután idomdarabok, csövek, huzalok, edények, gépek, vagy karácsonyfadíszek lesznek. — A miénk ez — mondjuk nyomatékkal — Vespém megyeieké. Nálunk bauxitbányák vannak, timföldgyár és alumíniumkohók.

S várjuk az elismerést, hogy idehaza elmondhassuk azoknak, akiket illet.

Mint amikor az otthon kellékes levegője érint, olyan felüdülten olvastuk az egyik pavilon bejáratán: Nehézipari Minisztérium Bányászati Igazgatóság. A lejtaknára emlékeztető ácsolatlan készített bejáró felett a legszebb köszöntés feketé betűi fogadják a látogatót: Jó szerencsét!

Az az 50 méter, amit megtettünk, képekkel, szobrokkal, szímmokkal mutatja a régi bányászéletet. A levegőben régebben görnyedő, csakányozó, lapátoló emberek. De mit is érdekelt a bányabárót a biztonság, a kegyetlen erőlködés. Munkaerő bőven akad, neki csak szén kellett.

Gyere nézd meg a mi bányáinkat, a mi bányászainkat. TH gyűrűs körvágatokat, nagyteljesítményű víz- és légszivattyúkat talál, fejte, rakodógépeket, magyar és szovjet jövesztő kombájnokat. A bányász kezében csakány helyett gépkapcsoló kart. Láthatod kicsinyben az oroszányi I-es lejtőakna egyik frontját. A szent Donbass-kombájn fejti és rakja. Bányafa helyett acéltámasz biztosítást. A front egyik részén acéltámasz süveggerendés, támmentes front-homlokon könnyedén dolgozó bányász. A kerges kezek helyett az ember szolgálatába állított gép dolgozik. Magasabb termelékenységu, kulturált, könnyebb munka. Ez a mi világunk. Így győzünk a kapitalizmus felett.

Menjünk tovább! A kohó és gépipar tarka változatosága méltó kifejezőjeként Iljin-Szagal szovjet írók művét tudom megemlíteni: „Hogyan lett az ember óriás.” Az energiával telített

rideg vas engedelmesen szolgálja az embert. A durva, alakatlan érc finomművű szerszámmá alakul és ezek bonyolult kombinációja acélsíneknek végigrepít a világon, vagy dal, fényt varázsol otthonodba. Csikorgó fogak belemarnak a vasba és alkatrészeket gyártanak a hajóhoz, vagy a mosógéphez, a lomhatesűlű üthengerhez, vagy a csillógó motorkerékpárhoz.

Nehéz ebbe rendszert vinni. Ezek a gépek a történelemtől beszélnek. Arról az időről, amikor az ember kezéből a kenyeret kiragadó gépből, az ember engedelmességitőtársa lett.

A nap nem fukarkodik melegeivel. A kíváncsiságtól üzött ember mindig visszatér az élelmiszerviparonokhoz. A pirosan mosolygó cigánypecsenyére csúszik a habzó, gyöngyöző sör, vagy pár lépéssel odább a tokaji, a badacsonyi, a gyöngyösi hegyoldalak aranyárga leve.

De ne hidd, hogy itt nem jut szerep a gépnek, az iparnak. /, vékonyra szeletelt szalámi, a /ghidreg sör a gépek bonyolult rendszerén jut el hozzád, hogy éhet, szomjat véve, felüdtessen. A csillógó, bonyolult gépekkel szemben engem mégiscsak az ember egyszerű kézi munkája, Kovács János tapolcai kádármester, egy kisebb lakóházak is beillő boroshordója ragadott meg. 15210 literes. Ez igen! 6 hold szőlő bő termése képes megtölteni. Két évig fogyaszthatná egy jó borivó ember.

Hatalmas emberáradat. Szereplőim fokozni a szót, de nem tudom. Mint az ősi lomha Sárga-folyó, úgy hullámszik a tömeg a piros hieroglifák alatt. Kína. A feudális rabságból szabadult szép megújuló és rohamlépíekkel haladó iparát látod. A robotsztus gép-

Panasz a Filharmóniára

A Filharmónia már a második előadás megrendezésében gátlolta az inotai kohó kultúrvezetőit. Orosz Sándor kultúrigazgatónak ezzel kapcsolatban az a kérése, hogy olyan szövet hozzanak létre, amely nem gátolja, hanem segíti a kultúrvezető munkáját. Ugyanis a Filharmóniától azt a segítséget, amit vártak, nem kapták meg. A hatalmas adók, jogvédői díjak beszedésére korlátozza csak erejét. Mivel az ottani munkatársak fizetése a leköltött előadásoktól függ, néha gátolják a terület munkáját. Ennek köszönhető, hogy az elmúlt szombati előadás elmaradt. Ugyanis a Filharmóniánál azt állították, hogy Várpalota tiltakozott az engedély kiadása miatt, azzal, hogy ott is budapesti együttes szerepelt. A várpalotaiak érdeklődésünkre elmondták, hogy semmiféle tiltakozást ok a Filharmónia felé nem tettek. Jól tudják, hogy nem egy, de még három előadás sikere is biztosított, ha mindhárom színvonalas műsort közvetít Várpalota közönségének.

Az inotaiak becsapva érzik magukat, mivel a szabadtéri színpad első műsorszámára lett volna, és ilyen követelmények mellett nem biztosíthatják a szabadtéri színpad látogatottságát. Noha okuk van az inotaiaknak a felháborodásra, mégsem lehet olyan álláspontot elfoglalni, hogy nem kötnék le előadást az egész idegy alatt.

Kitüntették a legjobb úttörő csapatvezetőket

A megye öt legjobb úttörő csapatvezetője május 21-én meghívást kapott a megyei Úttörő Szövetségtől. A meghívottak között volt Palotás Andorné, a várpalotai Általános Leányiskola úttörő csapatvezetője is. A megyei titkár ismételte a meghívottak elért eredményeit az úttörőmozgalom területén, majd a központ halároztatát, mely szerint a jó munkájuk eredményeként kitüntetésben részesülnek. Rövid kis ünneplés után a kiváló vezetők 1000 forint jutalomban és kitüntetésben részesültek. Palotás Andorné az el-

őriások kicsinyített mása mellett a finommechanika alkotásai.

Az ősi művészet leheletfinom lebilincselő alkotásai. Egy dombormű. Egyetlen fából kifaragott csatajelenet. Szinte várod, hogy megszólaljanak az apró figurák. A szabadságharcosok hősi éposza ez a kép. Az elefántcsontból kifaragott virágok illatát sejt a levegőben. Elefántcsont dobozmű képek parányi figurákkal, hajszálvékony viráglombok, rajta éneklő madár, finom selymekbe hímzett ezerszínű virágok, sárkányok, pagodák.

S a nép, mely mindezt alkotta, szabadaddá lett. Van-e képezet, mely felmérheti, milyen magasba vezet ez a diadalmos út.

Szovjetunló: Mint családított embert, úgy sodort magával az emberfolyam. Szerettem volna megállni és bámulni a kolosszális Moszkvát, az emberiség szabadságának ezt a csodálatosan szép, egész és mégis szakadatlanul épülő fővárosát. De az emberkeket néztem és hallgattam. Hallgattam a tudományak, művészetnek a szabad ember alkotóképességéről elhangzó egyszerű, megilletődő és lelkesedő ószinte szavakat.

Kéves jutott a mérhetetlen útemű építkezés megtekintéséből, a kommunizmus építésének, annak a hatalmas tengernek idehozott egyetlen cseppjéből. Nézd! Az ember dolgozik. Agyával, szívével, hitével, legyőzhetetlen akaratával. És minden ma szebb, gazdagabb a tegnappal.

Az ember, a szovjet ember hírnököt küldött a világűrbe. Látod a kigyuló lámpákat ott a Glóbus körül? Az új világ emberének győzelmi dalát hordozza végig a világ. És végig a pavilonon a csillógó gépekből, a meghódított egykori szűzföldek dús kalászaiból, a selymek tarka virágaiból az erő sugárzik feléd.

És ott áll bronzalakjával, kemény, de mégis jószagos tekintetével, előremutatva Lenin, aki a pártot megteremtette. A pártot, mely legyőzhetetlen ulódotok nevelt. Áll és a jövőbe mutat. A jövőbe, a kommunizmus felé, ahova együtt megyünk. S az emberek, akik a szabad ember alkotóművészetét csodálják. Öt köszöntik, Lenint.

(Angyal)

Kötélpálya

Vannak dolgozók, akiket munkájuk szerszámokhoz, gépekhez kötnék, de akikről most akarunk beszélni, azok a kötélpályát vigyázzák. Azt a kötélpályát, amely az üzemeknek az életet jelenti, szorosan összekapcsolódik a bányával, ahonnan a szentet kapják.

A Péti Nitrogénművek kötélpálya munkásairól van szó, akik úgy gondolják pályájukat, mint anya a gyermekét. Olajozzák, tisztítják azon túl, hogy fogadják és őrítik a csilléket, egyiket a másik után. Fülüknek muzikaszóként hangzik ez az egyhangú, szinte éneklő kattogás, mely a csillék kerekéből feléjük száll. Kormosak, olyanok, mint a bányászok, de mit sem törődnek ezzel, szeretik a munkaterületüket. A péti kötélpálya munkásainak példaképe Bacsa Pál bácsi, aki 1932-től fogva ezen a munkaterületen dolgozik. Jóllehet akkor még kötélpálya sem volt, akkor még vagonból lapátolta a szentet. S amikor megépítették a kötélpályát elsőnek jelentkezett oda dolgozni. Nem csoda, ő úgy értékelte, álom lesz kötélpálya mellett a munka, mert a csillék elvégzik helyettük a nehéz munkát. A pályától egyenesen az üzembe szállítják a szentet és kidöntésük sem kerül többbe, mint a biztosítószegek kihúzásába, illetve jó beillesztésébe. Ez a kötélpálya volt első hírnöke annak a szállítási módnak, mely Várpalotán már elterjedt. Kötélpályán szállítják a Beszáló- és az S. II.-akna, a Bánta-pusztai külfejtés szentét. Ha szüksége van az üzemnek szénre, csak átszólnak a várpalotai feladó állomásra, s máris üzembe lép ez a 3 kilométeres pálya sok-sok csilléjével. Sokan azt hinnék, unalmas itt az élet, az itt dolgozók nem így vélekednek. És hogy szépségét lelik munkájuknak, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy több éves dolgozók vannak, akik ragaszkodnak a kötélpálya üzeméhez. S azzal dicsekednek nap mint nap, hogy ma, mint pl. 26-án 52.80 vagon nyersszentet, 28.80 vagon szárított szentet vittek az üzemükbe. Igaz, a 26-i eredmény nem rekordteljesítményük, mert számtalanszor előfordul, hogy egy-egy nap 150 vagon szén továbbítására is képesek.

A kötélpályai dolgozók 12 órás váltással végzik munkájukat. Az egész berendezésen, mind a várpalotai feladón, mind a péti fogadó állomáson mintegy 35 dolgozó látja el a munkát. Munkájukhoz tartozik a csilléltetés, mérlegelés, földadás, fogadás és a biztosítószegek felállítása. Leginkább akkor vannak bajban, hogyha erős szél fúj és a pályáról leverik a csilléket. Ez azt jelenti, hogy vagonokba kell kéri szentet, melynek kirakási költségei sokkal magasabbak, mint a kötélpályán szállított széné. Munkájukhoz tartozik még a gépi berendezés megóvása, a javítás, tisztítás, és általában a karbantartás, amit ez a csoport becsülettel el is végez a napi szénszállítás mellett. Nem emlékeznek arra a péti gyárnál, hogy valaha a kötélpálya üzem dolgozóinak hanyagsága miatt leállt volna a szállítás. Elismerték ezért a munkájukat, bár különösebb dícséretet sohasem kaptak. De az ő legnagyobb elismerésük az, amikor az üzem kifogástalanul megy. Legjobb dolgozók között emlegetik Gáspár László, Szabó Ferenc, Vintér Lajos, Besenyey István, Jankovics Józsefné és Baumann Lajos lakatos nevét. Ok és más munkatársaik jó munkájának eredménye, hogy a péti gyár és a Várpalotai Szénbánya között igen jó a kapcsolat, s a munka mindig a szükséglet szerint folyik. Jelenleg ott tartanak a szénszállításnál, hogy csökkeníteni kell készleteiket, hogy feleslegesen ne halmozzák össze a tartalékokat, hisz rövidesen leállnak, amikor az üzemnek nincs szüksége szénre.

A kötélpálya dolgozói az egyszerű munkáshétköznapi élet élnek és szívesen csinálják, mert nemcsak munkahelyük, hanem a gyár szeretete, erre az örökre állította őket, akik melegben és fagyos viharokban is hősiessé helytállnak. S-né.

Ne túrjuk az intrikát

Az utóbbi időben fokozott mértékben újra felütötte fejét az intrika, a rágalmozás, ami nagyban befolyásolja a támadott emberek munkakérdését. Sokan, lehet, hogy azt mondják, mit akarnak ezzel a kérdéssel, hiszen intrika és rágalmozás mindig volt és lesz is. Ez igaz. De sajnos ma ez az áskálódás mindinkább politikai árhúhatót ölt magára. Ha valakit, főleg olyant, akinek valami funkciója van, meg akarnak fúrni, nem azt mondják, hogy „nem való ez az ember arra a posztra, hiszen nem tudja a munkáját ellátni”. Hanem politikai téren indítanak hadjáratot ellene és azt mondják, „nem való ez az ember arra a posztra, hiszen októberben az ellenforradalmárokkal együtt paktált és többek között azt mondta, hogy...” De elfordul olyan eset is, amikor valakit felvesznek a pártba, egyetlen ellenszavazat nélkül. A taggyűlés után azonban megindul a suttogás, „ez is párttag lett, hiszen októberben azt mondta, hogy...” A személyi bosszú által indított intrika sem ismeretlen fogalom. Erre tudok példát is hozni:

Az egyik üzemrészben átszervezés folytán egyes dolgozókat alacsonyabb munkakörbe kellett helyezni. Ez nem személyi bosszú, vagy egyéb műve volt, hanem alapos fontolgatás eredménye. Az egyik dolgozó ezt sérelmezte és leszámolt. Azonban bosszú fűtötte és mérgében kibeszéltete, hogy őt a művezetője mlhőstette le, de ő megmutatta, hogy a művezetőt megbosszulja, mivel bejelentést tett a rádióhoz. Ezen bejelentésben leírta, hogy egyes nem buktató vagonoknál, hogyan fönngálják a kocscikat. (Pedig nem igaz.)

Nem hiszem, hogy gondolkozott a bejelentést tevő azon, hogy az állami szervek idejét mennyire lekötői az ilyen ügyek kivizsgálása. Úgy lesz belőle, dosszié, akták és mennyi papír és hány óra!

Es ez nem minden... A legsúlyosabb az, hogy az ilyen ügyek után mindig visszamarad valami az emberek tudatában.

Sokkal becsültebb és egyenesebb megoldásnak tartom, ha a nevezett az eset megtörténte után jelentette volna ezt a felettesének, a párt vagy szakszervezeti vezetőségnek. Vagy talán nem bízott igazában vagy a vezetőség becsültebbégében?

Nagyon elszaporodott még az úgynevezett erkölcs-csúszkodás is. Főleg, ha vezető beosztású személy elmege ebédelni munkatársnőjével, vagy kicsit kedvesebb vele, már másnap megindul a suttogó kórus és a „bolhából jól hízott elefánt lesz”, az egyszerű beszélgetésből pedig szerelmi idill.

En az ilyen és hasonló ügyeket intrikának mondom, mivel a vé az érdekelt felek hátamögött hangzik el és szerintem az, akinek igaza van, nem fél attól, hogy szembenézzen bárkivel.

Úgy gondolom, hogy az ilyen ügyek érteimi szerzővel szemben a legszigorúbban el kell járni, mivel nem tűrhető, hogy büntetlenül lehessen turkálni az emberek becsültebbében és családai életében. Végezzük pedig meg kell mondani, hogy nem olyasmiről van szó, amittől nagyon meg kell ijedni. De olyasmiről, ami ellen a párt, a társadalom egész erejével fel kell lépni, életünk tisztasága érdekében.

Kolman Ferenc